

Univerzita Karlova v Praze

ZÁZNAM O PRŮBĚHU OBHAJOBY

BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Projev průvodce cestovního ruchu

Jazyk práce: český

Student: Veronika PECHÁČKOVÁ

Fakulta: Pedagogická

Studijní program: Specializace v pedagogice – český jazyk – anglický jazyk

Vedoucí / školitel: PhDr. Olga Palkosková, Ph.D.

Oponent(i): PhDr. Pavla Chejnová, Ph.D.

Předseda komise: Doc. PhDr. Eva Hájková, CSc.

Členové komise: PhDr. Olga Palkosková, Ph.D.

PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

PhDr. Pavla Chejnová, Ph.D.

PaedDr. Simona Pišlová, Dr.

Datum obhajoby: 25. května 2012

Průběh obhajoby:

Autorka prezentovala svoji práci. Upozornila, že jazyku v cestovním ruchu se zatím nikdo nevěnoval. Cílem bylo sestavit přehled jazykových doporučení pro průvodce, kterými by se měli řídit. Materiál tvořily čtyři nahrávky z praxe studentů cestovního ruchu, ty autorka analyzovala a z nich vycházela. Vybrala si analýzu jazyka průvodců po kulturních objektech.

Zaměřuje se na verbální i neverbální komunikaci (gestikulace), bez neverbální komunikace působí projev průvodce neprofesionálně. Nejvíce pozornosti věnovala foneticko-fonologické rovině, ostatní roviny jsou co do rozsahu rovnocenné. Průvodci používají převážně spisovnou výslovnost, neobjevila základní nedostatky. Průvodci používají v oznamovacích větách polokadenci. Morfologickou rovinu reprezentují především slovesné osoby a číslo – převážně používají třetí osobu obou čísel a v komunikaci s návštěvníky první osobu plurálu. Pasivum a aktivum je vyvážené. Lexikální rovinu reprezentuje především spisovná norma a neutrální výrazy. Co se týče syntaxe, průvodci většinou neuvžívají složitá souvětí, časté je užití složitých predikátů a přístavků. Negativním jevem jsou uvozovací slova (tak, tedy, takže, pak, potom).

Projev průvodce představuje styl odborný, zaměřený na předání informace. Negativním jevem jsou neartikulované slabiky.

V závěru práce autorka prezentovala zjištění a doporučení – používat spisovný jazyk, správnou artikulaci, neutrální slovní zásobu.

Vedoucí práce

Detailní práce se získaným materiálem. Na řadě míst v předložené práci je zřejmé, že se tvrzení opírají o literaturu. Není však konkrétně uvedena (např. str. 20, 21 – pojednání o vokálech, 22 – totéž, 30 – autoři jsou sice jmenováni, ale dílo v textu chybí, což znesnadňuje orientaci, neboť řada autorů publikovala množství studií). V Seznamu literatury není např. Nový akademický slovník cizích slov (str. 43), Příruční mluvnice češtiny (str. 46, 49), Současná česká stylistika (str. 52), Slovník spisovné češtiny (str.54).

Práce splňuje požadavky na ni kladené.

Připomínky vedoucího práce

4.1	Je možné zjistit vztah mezi projevem průvodce a jeho vzděláním?
4.2	Str. 53 – co znamená serióznější výklad?
4.3	Příklady jednoslabičných předložek – je příklad na str. 26 vhodný?

Reakce autora

Autorka upozorňuje, že uvedené publikace jsou v seznamu uvedeny.

Označení jednoslabičné předložky použila chybně pro označení předložek neslabičných.

Autorka tvrdí, že se nedá zjistit vztah mezi vzděláním a projevem, protože jde o projev připravený, náznaky lze vidět jen v některých rysech, ale jsou spíše projevem idiolektu.

Výraz „serióznější výklad“, autorka použila v rovině stylistické, kdy by měl průvodce přizpůsobit projev typu posluchače – jinak bude jednat s dětmi, jinak s dospělými a jinak s odborníky.

Oponent práce

Studentka podrobně analyzovala 4 části projevů turistických průvodců z hlediska jazykového i neverbálního. Analýzu jazykových projevů považuje za zdařilou, studentka dochází k relevantním zjištěním především v oblasti fonetiky (např. užití polokadence), morfologie (dodržování spisovné normy) a lexikologie (užívání terminologie). Oceňuji i snahu o podchycení stylistických a pragmatických faktorů, např. přizpůsobování se specifickým potřebám různých typů adresátů. V části věnované neverbální komunikaci by bylo třeba vycházet z většího množství odborné literatury, vyskytují se zde chyby v užívání terminologie; např. haptika není komunikace pohybem (s. 16), není vysvětlen termín pantomimika. Pokud je v práci odkazováno na dovednosti řečníka, bylo by vhodné více pracovat s publikacemi věnovanými tématu rétoriky obecně.

V textu se vyskytují nepřesnosti (např. na s. 26 jsou za jednoslabičné předložky považovány neslabičné předložky s, z).

V práci se vykytují pouze drobné odchylky od stylové normy, pravopisné nedostatky se téměř neobjevují (pouze drobné odchylky v interpunkci). Text je přehledně členěn a vhodně uspořádán. Akceptabilita textu je dobrá.

Práce splňuje nároky kladené na bakalářskou práci, studentka vychází z vlastního výzkumu a prezentuje relevantní závěry. Analyzovaný materiál by mohl být většího rozsahu.

Připomínky oponenta práce

4.1 Jsou analyzované nahrávky považovány v rámci výuky za zdařilé projevy, nebo za projevy průměrné až podprůměrné?

4.2 Na s. 12 užíváte termín internista. Tento termín je však obsazen i označením lékařské specializace. Je možno ho užít ve Vámi zvoleném kontextu?

4.3 Velmi mě zaujaly Vaše závěry ohledně užívání polokadence mezi jednotlivými větnými celky. Jedná se o univerzální charakteristiku projevu průvodce, nebo pouze o začátečnickou chybu?

4.4 Užívá průvodce doslova naučeného projevu, nebo je spíše zvykem mluvit improvizovaně? Jaký vliv to má na působení projevu na adresáty?

4.5 Jak lze Vaši práci využít ke zlepšení přípravy průvodců cestovního ruchu?

Reakce autora

Termín haptika je komunikace dotykem, nedopatřením použila autorka vysvětlení „komunikace pohybem“. Malé množství literatury k neverbální komunikaci vysvětluje okrajovostí tématu neverbální komunikace v práci.

Z jakého hlediska považuje nahrávky za zdařilé, je těžké stanovit, protože jazykové hledisko v nich není nejdůležitější, nicméně všechny byly považovány za zdařilé.

„Internista“ je nevhodně použitý termín.

Polokadence není začátečnická chyba, ale naopak je daná automaticností projevu, klesavá kadence je náročná.

Průvodce text nečte, výjimkou jsou prezentace v cizím jazyce, v češtině musí improvizovat.

Diskuse

Doc. Hájková upozornila na chybu v popisu přízvuku ve vztahu k neslabičným předložkám.

Reakce autora

Dr. Janovec upozornil na terminologické nesrovnalosti, na problematiku obecných generalizací, které ovšem nelze opřít o analyzovaný materiál, a na nedostatky v charakteristice fonetické realizace.

Doktorka Pišlová se zeptala, zda autorka porovnávala podklad projevu a jeho realizaci.

Docentka Hájková upozornila na nevhodné užívání termínu deixe. Znovu nastolila otázku vzdělání – upozornila, že by bylo asi vhodné, aby měli průvodci vzdělání v oblasti techniky řeči.

Výsledek obhajoby: velmi dobře

doc. PhDr. Eva Hájková, CSc.

[jméno předsedy]